

BUDAFOK-TÉTÉNYI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

A szerkesztőség és kiadóhivatal ideiglenes helyisége:
BUDAPEST, IV., SEMMELWEISS-U. 4.
 Hirdetés díjszabás szerint. — Kéziratot nem adunk vissza.

Főszerkesztő: **Dr. FÜRTH BÉLA**
 Felelős szerkesztő: **Dr. LUKÁCS IMRE**
 Főmunkatárs: **Dr. SZTERÉNYI GYULA**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . . . 5.— korona
 Fél évre 2.50
 Egyes szám ára . . . . . 10 fillér.
 Megjelenik minden vasárnap.

Jelöltek.

Ha a ráczkevei kerület mandátumára pályázók diszes névsorát ujjainkon akarjuk számolni: nemsokára kifogyunk a tiz ujjunkból és hogy tovább számolhassunk: czipőinket is le kell vetni. Sietünk hát addig megszámlálni a jelölteket, míg nagyobb kellemetlenséggel nem jár az. Bár még meglehetősen messze vagyunk a választások kiírásától, jelöltek szép számmal vannak.

Nemzeti munkapárti programmal — hir szerint — dr. Hajós, a budapesti közuti villamosvasut igazgatójának: Jellineknek egy rokona akar föllépni s a szavazatokat új villamosvasuti vonalak beigéréseivel akarja magának biztosítani. Egy másik verzió szerint — amint beavatott helyről értesülünk — maga Jellinek lépne fel.

Van egy hir, amelyet fenntartással közlünk s ez az, hogy Miklóssy Lajos Budafok főjegyzője próbálna szerencsét pártonkívüli programmal s csak utólag csatlakoznék ahhoz a párthoz, mely többségre jut. Kétségkívül szellemes hir, csak egy kissé hihetetlennek látszik.

A függetlenségi pártoknak két jelöltjük van. A Kossuth pártnak: Baross János, jelenleg lovrini-, a Justh pártnak pedig Liptay Sándor, a jelenlegi ráczkevei képviselő.

A függetlenségi párt mult vasárnap tartott gyűlést a kerület székhelyén: Ráczkeven. Miután az előcsatározások nem fölöttébb fontosak és érdekesekek, magunk — megvalljuk — nem mentünk át Ráczkevére. Hogy azonban a hirszolgáltatási kötelességünknek eleget tegyünk, egyik előkelő fővárosi lap küldött tudósítójának jelentését közöljük itt minden érdemi megjegyzés

nélkül, ki a következőkben referált a történetekről:

Ráczkeven vasárnap tartotta beszámolóját Liptay Sándor, a kerület Justh-párti képviselője. Liptay támogatására kimentek vele gróf Batthyány Tivadar, Lovászy Márton és Farkasházy Zsigmond. Előzőleg már a ráczkevei függetlenségi párt elnöke, dr. Wels királyi közjegyző fenjárt a Kossuth-pártban és bejelentette, hogy a választópolgárok tulajdonképpeni része elfordult Liptaytól, mert elhagyta Kossuth Ferenczet és kérte a pártot, hogy küldjön ki képviselőt, akik ott Kossuth Ferencz politikáját kifejtsek. A beszámoló gyűlés nagy részvétlenség mellett folyt le; alig jött el kétszáz választó. Liptay, beszámolója után, látva azt a hidegséget, amelylyel szavait fogadták, kijelentette, hogy nem reflektál a kerület mandátumára.

Utánna Lovászy Márton beszélt, majd pedig gróf Batthyányi Tivadar, aki az általános, titkos, egyenlő választó jognak igyekezett propagandát csinálni. Mellét verve szocialista veres grófnak nevezte magát, ami a jelenvolt kisgazdák között nem valami nagy lelkesedést keltett és sűrű közbeszólásokkal értették meg, hogy ők akarják ugyan a választói jog kiterjesztését, de nem hajlandók közösségre lépni a nemzetközi szocialistákkal és a nemzetiségekkel.

Gróf Batthyányi Tivadar különben a függetlenségi pártok egyesülése mellett beszélt, de utána, — előzetes megállapodás szerint — Farkasházy Zsigmond ép az ellenkező szellemben szólalt fel. Hogy a dolognak olyan színezete legyen, mintha Batthyáynak ehez semmi köze nem volna, beszéde végétével otthagyta az udvart, ahol a gyűlés lefolyt és bement a terembe, átengedve a terepet Farkasházynek, aki azután rendkívüli módon támadta Kossuth Ferenczet.

Nyomban Farkasházy után felszólt Bika Sámuel kisgazda, aki a választók helyeslése között kijelentette, hogy a kerület jelenlegi képviselője iránt a legteljesebb bizalmatlansággal viseltetik és semmi szín alatt sem hajlandók őt többé megválasztani. Ezután a választók felkérésére Thaly László Kossuth-párti képviselő mondott beszédet, aki dr. Wels közjegyző meghívására Baross János képviselővel együtt megjelent a gyűlésen,

Thaly László beszédében visszautasította a Kossuth ellen intézett támadásokat. Baross János Farkasházynek támadásait „galád mérnyeletnek” minősítte és kijelentette, hogy aki azt állítja a Kossuth-párttól, hogy az a népjogok kiterjesztése ellen van, az hazudik. Megmagyarázta azután a Kossuth-párt álláspontját a választói reform kérdésében és elmondotta, hogy Justhek azért hagyták el Kossuthot, mert azt hitték, hogy kizárólagos hatalomra jutnak. Mos, hogy alul, felül elvesztették a talajt, igyekeznek Kossuth becsmerlésével és radikális jelszavakkal visszazerezni politikai befolyásukat. Baross beszédét a szocialisták közbekiáltásokkal iparkodtak időnkint megzavarni, de a kisgazdák a legnagyobb figyelemmel hallgatták a szónokot és lelkesen megéljenzeltek.

Végül Wels elnök bezárta az ülést és a jelenlevő Kossuth-párti képviselők a kisgazdákkal együtt a függetlenségi pártkörbe mentek, hogy a Kossuth-pártnak községenként való szervezését megbeszéljék.

A Justh-párt néhány embere ott maradt a gyűlés színhelyén és elérkezettnek látta most az időt, a Kossuth-pártiak tévozásával, hogy Liptayt újra felléptessék. Liptay, aki már előzőleg kijelentette, hogy nem reflektál a mandátumra, most azt felelte, hogy mandátumot vállal. Ennek a hire eljutott a függetlenségi körbe is, ahol derűtséget keltett. A községekben összegyűlt Kossuth-párti választók elhatározták, hogy a legközelebbi jövőben Budapesten, amely az összes községből legkönnyebben elérhető, nagy alakuló és jelölő gyűlést tartanak, amelyre megjelenését kilátásba helyezte Kossuth Ferencz is. Ezen a gyűlésen fognak határozni a jelölt személyére nézve.

Igy állnak a dolgok a kerületben. De a jelöltek névsora ezzel korántsem zárul le. Budaörsön néppárti jelöltről beszélnek s ugy értesülünk, hogy a szocialdemokrata párt is állít jelöltet. Szóval van jelölt, több a soknál. Talán még Handl bíró is de fog állni a sorba. S mi fogunk legjobban korteskedni mellette . . .

Községi üzemek.

A községek fejlődése széles a világon magával hozza azt, hogy egyes iparágak és üzemek kezelését a hatóság a saját házi kezelésébe veszi. Páris községtanácsa kezdte meg a sort még az 1800-as évek elején, a világításnak házi kezelésével, ujabban pedig Bécs jár legelő e téren, mely a kúti vasutakig csaknem mindent saját üzemébe vett és pedig fényes eredménnyel.

A külföld után azonban Budapest és a kisebb-nagyobb magyar községek sem maradtak el. Budapest legújabb alkotása: a községi kenyérgyár oly jó üzletnek bizonyult, hogy a kisebb községek is lassan-lassan rájönnek, hogy módjukban áll egyrészt a közönség kizsákmányolását megakadályozni, másrészt bizonyos egészségtelen állapotokat megszüntetni.

Sajnos, szűk terünk nem engedi, hogy részletesen fejtsük ki itt a községi üzemek előnyeit, de ez nem is volt kitűzött célunk. Mi csak egyes példákat hozunk fel arra, hogy mit terveznek vagy mit csináltak meg itt és amott, hogy aztán megkérdezhessük: hát nálunk mit tett a lakosságért az eljárásság?

Az állami munkásházakból nem juthat minden községnek: ez tiszta dolog. De nem csak Budapest épít jól-jövedelmező s emellett olcsó bérházakat. Legutóbb Temesvár közgyűlésén terjesztette elő egy bizottság jelentését községi házak építése tárgyában. A gazdasági munkásházakra, amelyek a földmívelésügyi kormány hozzájárulásával épülnek, ujabban számos jelentkezés történt. A bizottság erre való tekintettel azt indítványozta a közgyűlésnek, miszerint 30—40 gazdasági munkásház építésére adja meg az engedélyt. Javasolta továbbá, hogy a város építse fel

az ipari munkásháztelepet is, mely ötvennégy egy- és kétszobás lakással, külön játszótérrel a gyermekek részére és előkertekkel épülne. Ezen költségekhez a város a kereskedelmi kormánytól 200,000 koronát fog kapni. A lakásokat olcsón fogják rendelkezésre bocsátani, hogy a bér csupán a város által befektetett összeg amortizációját hozza meg. A közgyűlés mindkét javaslatához egyhangú lelkesedéssel hozzájárult és az előmunkálatokra az engedélyt megadta.

Budapesttel együtt több egészen kis község téglagyárat állít házi üzembe s így gondoskodik az építkezések s közvetve a lakások olcsóbbá tételéről. Több község előzőleg, hogy forgatható és olcsó tőkéje legyen, községi takarékpénztárakat létesít.

A tejkereskedelemnek községi kezelésbe vétele is — már csak közegészségi tekintetben is — a legfontosabb kérdések egyike. A főváros mosi tervezeti ezt, de már több magyar városka és község ezzel is megelőzte. Legutóbb Ujpest határozta el azt, hogy a tejkereskedelmet községi kezelésbe veszi. A közgyűlés elfogadta hosszabb vita után a tanácsnak azt a javaslatát is, hogy egyelőre egy, később pedig a szükséghez képest több községi tejcsarnokot állítsanak fel és a szükséges tejmennyiséget a termelőktől közvetlen szerezzék be s azt szerződésileg biztosítsák.

De említésre méltó határozatot hozott a kis Gödöllő község képviselőtestülete is legutóbb tartott közgyűlésében. Eszerint a község mézárskéket állít fel, egyben pedig a husszükséglet rendes ellátása végett egy ottani mézársmesterrel szerződésre lép. A szerződésben kötelezi magát a község, hogy egy, a község tulajdonában levő épületét a szerződő mesternek díjmentesen átengedi, megfelelően átalakítja s a szükséges jégmennyiséget is megfelelő árban szállítja. Ezzel

szemben kiköti a község, hogy a szerződő mézársmester köteles mindig kifogástalan minőségi húst tartani és kimérni, a közönséggel előzékenyen bánni és a hús mennyiségét pontosan hiány nélkül kiszolgáltatni. A szerződésben a kimérendő hús ára is kötelezőleg meg van állapítva: a legdrágább vesepecsenye és felsálhus kilója nyomaték nélkül 1 K 36 fillér. A hús árát negyedévenként, illetve, ha a húsárak nagyobb ingadozást mutatnak, rövidebb időközökben is, a járási főszolgabíró elnökelete alatt a járási és községi állatorvosból, a nagyközönség köréből behívandó egy tagból és az érdekelt mézáros által megnevezendő 2 tagból álló bizottság állapítja meg.

Ámde nem csak ilyen téren lehetnek a községek polgáraik segítségére. Kolozsvár után Szatmár, a kis Ólubló, legújában Ujpest és Nagyvárad is állít fel községi cselédközvetítőt. Itt a tisztii főügyész vette kezébe a cselédkérdés rendezését. Tanulmányozta más város érvényes statutumait és figyelembe vételével a szanálásra alkalmas részeknek, dolgozta ki tervezeteit három részben. A cselédkérdés bajait a főügyész következőkben látja: 1. A cselédek számának folytonos kevesbedése. 2. Az igényeknek állandó növekedése a bér és ellátás tekintetében. 3. A cselédnek teendőiben való járatlansága. 4. A cselédségnek egyre fokozódó morális selejtesedése. Az orvoslást a társadalomnak is elő kell segítenie, a cseléd részére biztosítani kell a szabad időt, tisztességes ellátást, egészséges hálóhelyet és alvásra elegendő időt. A hatóságnak is vannak e téren feladatai, még pedig a következők:

1. A cselédközvetítésnek hatósági kezelésbe vétele. 2. Cselédotthonoknak hatósági felügyelet alatt való létesítése. 3. A cselédek jutalmazása és biztosítása. A hatósági cse-

TÁROZA.

MERENGÉS.

— Egy budafoki asszony-poéta verse —

*Magunkban, együtt, némán üldögélünk,
Velünk csupán a vágyódás cseveg:*

*— Szerelmesen, egymás szívére, mért is
Hogy nem borultok balga gyermekek!?*

*— A láng kigyul és aztán újra lankad;
Kisértve játszik perczekig vetünk . . .
Egymásra hossan, szótalan tekintünk.
És könybe lábbad révedő szemünk.*

*Te egy szerelmes, szép leányra gondolsz,
Kit sorsa tőled messze elvetett.
És én egy szöke, kékszemű ifjura,
Ki engem egyszer nagyon szeretett . . .*

Falusi kaszinó.

Életkép.

Személyek:

*Ludtollí Benő: községi jegyző,
Botos Gábor: községi bíró,
Bandi: a pap jogász fia,
Sokatiró Bálint: segédjegyző,
Vörösparti Demeter: tanító,
Szónoklati Gábor: lelkész.*

Mellékszemélyek: a törvénybíró, pénztárnok, kisbíró, s egy-kettő a népből.

Szin: egy falusi községi-jegyzői iroda, egy kálvinista faluban.

Idő: délután 4 óra.

1. délután.

(Ludtollí jegyző pápaszemmel; ir és pipázik. Sokatiró segédjegyző nagy csomó aktakalmazba belemélyedve néha-néha kíváncsi pillantást vet a princi felé. Bandi a

pap jogász fia fia olvassa „Az Ujságot“, mit közköltészen a segédjegyző járat. *Vörösparti tanító* kezét zsebre vágva tétlenül ül és hallgat.)

Botos bíró: (kezében bottal, nagyokat pislogatva, nem épen biztos léptekkel bejön). Adjon Isten jó napot, erőt egészséget, jó mulatást kívánok mindközönségesen (kezet fog mindenkivel).

Ludtollí jegyző: Hát azt hiszi bíró uram, hogy ha maga az egész délutánt a korcsmában tölti s ott jóízűen elbeszélget, mi is itt csak mulatunk. Látja ott azt a rengeteg aktakalmazt, azt én már mind feldolgoztam, csak épen a maga aláírása van még hátra.

Botos bíró: Hát azt épen nem gondolnám, de hát mégis . . . . .

Bandi a pap jogász fia: Hol volt bíró uram a délután?

Botos bíró: Hol voltam? . . . Vitéz

lédszerző intézet létesítése az első és főreform. A község gyakorolja a cselédszerző ipart, hogy a leányokat ne sarczolják és a cselédanyagot nyilvántartsák. A másik intézmény volna a cselédotthon intézménye. Célja ennek az otthonnak az, hogy a cseléd fizikai létét biztosítsa és a cselédet erkölcsi védelemben részesítse akkor midőn szolgálatban nincs s a család oltalmát és védelmét nélkülözi. Ennek az intézménynek eszméjét már a rendőrfőkapitány is felvetette, de sajnos, el lett vetve azért, mert ő a szállás igénybevételét kötelezővé kívánta tenni. A cselédek ambíciójának fokozására, a cselédkérdésnek megkedveltetésére szolgálnak a jutalmazások s különféle (aggkori, férjhezmenteli, baleset vagy betegség elleni) biztosítások. Ezek közül eredményesen csak törvényhozási uton oldhatók meg a biztosítás kérdései, ellenben egyelőre szolid alapon és tovább fejlesztésre alkalmasan helyet foglalhat a községi közvetítésnél a jutalmazás eszméje. A főügyész tervezeteit legközelebb a jogügyi bizottság veszi tárgyalás alá.

Hogy pedig Budafok község mit tett lakóiért és adófizető polgáraiért: ennek megírására legközelebb *Fejtörő* rovatunkban pályázatot tűzünk ki, a megfejtő részére egy sarokházat biztosítván az Országut és Péter Pál-utca sarkán. Amit annál könnyebben megtehetünk, mert biztos, hogy egy megfejtés sem érkezik be. Mert hogy tett-e valamit az előljáróság újabban valamit a község polgáraiért arról — úgy segítse — senki se tud semmit . . . .

Styx.

Politikai szemle.

Magyarország politikai élete egyes pártok választási előkészületeiben merül ki. Kerületünk választási mozgalmairól vezércikkünkben számolunk be.

Ausztria megint árulókra vadászik. Krakóban tartoztatták le több gyanus embert és leányt, kiket orosz kémeknek tartanak.

Bosznia is a választások előtt áll. Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a nők egy része szintén gyakorolhatja politikai jogait.

A *Németbirodalom*-ban új politikai párt alakult haladó néppárt elnevezés alatt. A császár pedig e hó végén Korfuba utazik, ahol találkozni fog a szász és a görög királylyal s a szultán követét is fogadja.

Görögország, tekintettel a közelgő választásokra: új belügyminisztert kapott. A képviselőház elfogadta a nemzetgyűlés egybehívására vonatkozó törvényt s az szeptember 14-én ül össze. A katonai liga az athéni helyőrséget még készenlétben tartja s a képviselőházzal még néhány, neki hasznos törvényt akar elfogadtatni. A válság most azon fordul meg: vajjon *Kréta* szigete képviselve lesz a nemzetgyűlésen, amit Törökország hadüzenetnek tekintene.

Szerbia királya: Péter szintén az orosz csárhoz készül látogatóba, onnan visszajövet pedig az olasz királyt a török szultánt, a román királyt s a német császárt szeretné meglátogatni. Állítólag királyunkat is fölkeresi, ha ugyan fogadják . . . . A szerb külügyminiszter még Konstantinápolyban van, ahol a Balkán-államok közt kötendő szövetség kérdésében és Novibazar megvételéről tárgyal. A hadügyminiszter lemondott.

Afganisztán királyájára, kinek azonban e helyett emir a czime: egy ember rálőtt, de nem találta. Közelebbi részletek még nem

érkeztek ami nem is csoda, lévén egy ázsiai benszülött államról szó.

Románia trónörököse szintén a csárhoz készül.

Monakó, mely Európa egyik legapróbb független állama, — mindössze két városkából áll, — érdekes eseménynek volt színhelye. A múlt vasárnap ugyanis mint onnan jelentik, egész váratlanul tüntetés támadt a székvárosban. Körülbelül hétszáz monakói lakos, köztük sok asszony is, tüntető fölvonulást rendezett a város utcáin, folytonosan ezt kiáltva: A proletáriátus jogainak teljesítését követeljük: Alkotmányt akarunk! Veszsen az autokrácia! A tüntetők a fejedelmi palota elé vonultak és közülök három embernek sikerült is a fejedelem elé jutnia. A fejedelem fogadta őket és tárgyilagosan, nyugodtan tárgyalt velük. Megígérte, hogy bizottságot fog kiküldeni, amelybe ő nevez ki három tagot és a nép választ három tagot és a bizottság meg fogja vizsgálni a nép követelését. A mozgalom vezetői azt követelik, hogy a fejedelem március 19-ig, az oceánográfiai múzeum megnyitásának napjáig teljesítse a követeléseket, mert különben el vannak határozva, hogy a nevezett napon zavarokat fognak előidézni. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a kis államnak van kb. 70 főből álló hadserege, adója semmi sincs, sőt a polgárok osztalékot kapnak a montekarlói játékbarlang jövödelméből, amellet minden kulturális szükséglettel el vannak látva.

Nagybritánia és Írország királya: Edward, Párisba érkezett s ott a francia köztársaság elnökét látogatta meg. A nyáron a német császárra s királyunkkal is találkozni fog. Egyben az a hír tartja magát, hogy a brit sereg görög forradalom esetén meg szállni Korinthust, amely Görögország füg-

volna el az ördög ezt a hivataloskodást! A bírónak mindenütt ott kell lenni.

Sokatiró segédjegyző: Csak nem a kanálistisztogatóknál volt bíró uram?

Botos bíró: De épen, hogy abban az állapotban voltam s annak is ittam meg a levét . .

Bandi a pap jogász fia: Már mint hogy értsük ezt bíró uram, talán nem jól dolgoznak a napszámosok?

Botos bíró: Azt már megint nem mondhatnám, mert még a Makk Tóni cigány is megállta helyét.

Sokatiró segédjegyző: Ugy, akkor rendben történt minden.

Botos bíró: A rend csak meg volna, s épen az a baj, mert látva azt, hogy mindnyájan tisztességesen végezik a dolgukat, elmentünk a kanális csöszszel az Ignáchoz, s ott megittunk három liter bort.

Ludtollai jegyző: Hisz az még mind nem baj bíró uram, a jelentéseket holnap is aláírhatja.

Veresparti tanító: (még mindig hallgat).

Botos bíró: Bajnak nem volna baj, de mégis csak baj . . . .

Bandi, a pap jogász fia: Mi hát a baj mégis bíró uram?

Botos bíró: Csak az, hogy mikor a fizetésre került a sor, hát nekem kellett előállnom.

Veresparti tanító: (tovább hallgat).

Bandi, a pap jogász fia: A tisztesség ezt úgy hozza magával bíró uram, hisz ön a község első embere.

Botos bíró: De megköszönöm én ezt a tisztességet, nekem ilyen nem kell, inkább akkor lemondok a bírósról.

Ludtollai jegyző: De már azt csak nem teszi bíró uram . . .

Sokatiró segédjegyző: Ezt már én sem akceptálom. Hanem inkább, tudja mit . . . .

Ludtollai jegyző: (közbeszól) Pszt uram öcsém, még korán lesz.

Vörösparti tanító: (a jegyzőre pislog zsebeiben kotorász, s tovább hallgat).

Botos bíró: Mi lesz korán jegyző ur? . . . . Én azt mondom, hogy semmi sincs korán a maga idejében, tehát . . . . pótoljunk!

Szeszszelélő kisbíró: (föláll a kályha mellől). Itt vagyok kérem.

Mind: (zsebeikből aprópénzt vesznek elő s a gyűjtés a nemes célra megindul).

Sokatiró segédjegyző: A pótlás eredménye 1 korona 28 fillér. (Félre): A tanító csak 4 fillért pótol, (fenn): János! hozzon két literrel, menjen, de rögtön itt legyen.

Szeszszelélő kisbíró: (lassan kiballag) Már sietek kérem (el).

(Pár perc szünet).

getlenségének lassú pusztulását vonná maga után.

Hollandia királynőjének férje: Henrik herczeg komolyabban megbetegedett.

Olaszország külön vasutügyi miniszteriumot szervez, tekintve, hogy pénzügyileg igen jól áll. A múlt évi zárszámadás 13 és fél millió fölösleget eredményezett.

Franciaország képviselőháza megszavazta a költségvetést, utána pedig egy egyszerű napirendi határozat elfogadása után csunya botrány tört ki, sőt verekedtek is. Mit szólnának ők, ha nálunk történt volna ez az eset?

Francia-Marokkó bennszülötti egy francia hadnagyot meggyilkoltak. Most büntető expedíció ment ki a harcokba bocsátkozott a bennszülöttekkel. percze ágyukkal. Igy fest mindkét részről a humanizmus Afrikában.

Az északamerikai Egyesült Államok. még mindig a filadelfiai sztrájk hatása alatt áll. A vezetők már általános sztrájkot hirdettek, gyujtogatnak, robbantanak.

Spanyolország északafrikai gyarmatában, melyet fegyenczek elzárására és letelepítésére használ, nagy lázadás tört ki. A fegyenczek, őreiket megkötözve, hatalmukba kerítették a fegyházat. A sürgősen értesített katonaság ágyuval vonult ki és megkezdte a tüzelést a fegyenczekre. Azok hamarosan megadták magukat és kegyelemért könyörögtek mire megvasalták őket és visszavitték celláikba. A gránátok több fegyenczet megsebesítettek.

A Braziliai Egyesült Államok elnökévé Fonseca tábornokot választották meg.

Törökország véres harcokba került Albánia függetlenségre vágyó bennszülött törzseivel. Hire jár, hogy az albánok be akartak vonulni Szalonikibe, hogy az exszultánt kiszabadítsák és nyilvános gyűléseken Abdul Hamidnak a trónra való visszahelyezése mel-

lett agitáltak. A mozgalom már nagyon komoly jelleget öltött, amikor Konstantinápolyból parancs érkezett, hogy a felkelő törzseket meg kell semmisíteni. Két zászlóalj gyalogság és tüzérség éjjel behatolt Belek helységbe, ahol a mozgalom vezére, hiveivel tartózkodott. Ott azonban a török csapatokat a megerősített várakból golyózáporral fogadták, melynek sok török katona áldozatul esett. A gyalogság kénytelen volt visszavonulni és a tüzérség minden egyes házat bombázott; a fölkelő vezér házat az ágyugolyók felgyújtották és ő maga, valamint számos kísérője elégett. Sok más házat is a földdel tettek egyenlővé és lakóit megölték. A törökök is nagy veszteségeket szenvedtek. A harcz még egyre tart. A Novibazárt is török katonaság szállta meg. A török katonaság macedóniai viselkedéséről is furcsa hírek jönnek. Kegyetlenkednek, erőszakoskodnak, kineznek.

Oroszország jól állhat igazságszolgáltatás dolgában. Több külföldit, akik egy szót sem tudtak oroszul, a haditörvényszék halálra ítélte. Az elítéltek ép azért, mert nem tudtak oroszul, nem is fölebbezhettek. A halálos ítéletet időközben végre is hajtották. Egy pétervári befolyásos egyesületben pedig a külföldi patlamenti képviselők oroszországi látogatásainak meggátlásáról tanakodtak. S ezt a századot mondják a felvilágosodottság századának!

Kína is mozgolódik alkotmány után. A „Független Kína“-szövetség kérvényt küldött Pekingbe, hogy azonnal hívjanak össze a népképviselőket, amely mint parlament szerepeljen. A kérvényt sok kínai tiszt is aláírta.

Bulgária fejedelme úgy látszik, biztatással tért vissza a cártól, mert szépen folynak tovább a hadi készülődések Törökország ellen, kitől Macedónia egy részét szeretné elvenni, de persze a törökök is erősen ké-

szenek. Ez a sok fejedelem járás és főleg czár-látogatás egy kicsit minden esetre gyanus . . . .

Finnország új országgyűlése most ült össze, de czári ukáz megtiltotta neki, hogy a finn sérelmekkel feliratban forduljon fejedelméhez, ki egyuttal orosz czár is.

HETI HIREK.

Hymen. Lapunk felelős szerkesztője dr. Lukács Imre, fővárosi ügyvéd, e hó 6-án vezette oltárhoz *Augenfeld Margit* kisasszonyt, *Augenfeld J. Leó*, a Magyar általános hitelbank igazgatójának rendkívül bájos és kedves leányát. Ez ünnepélyes alkalomra közéletünk előkelőségei közül igen számosan jelentek meg, hogy a fiatal pár és a szülők iránt érzett igaz és őszinte tiszteletüknek kifejezést adjanak. Ott láttuk Bárczy István polgármestert, Hatvany-Deutsch József főrendiházi tagot, Láczy Leót, lovag Falk Zsigmondot, Klein és Ribáry igazgatókat és az előkelő rokonságot mindkét részről. Egy bájos gyermekpár vezette a lakodalmi menetet, kiket a nyoszolyópárok hosszú sora követett, élén a fővárosi leányok közt legbájosabbnak ösmert Pollacsek Elzával, dr. Fürth Béla, lapunk főszerkesztőjének oldalán. Esküvő után a menyasszony szülei házánál igen nagy számban jelentek meg a két család ösmertői és rokonai

Szünet után kedélyes beszélgetés jött létre, mit újabb pótlás követett. Az iroda este 7 óráig nyitva volt. Hét óra után a hivatalos személyzet, munkájának befejeztével, heves vitatkozás között, barátságosan haza széledt.

II. délután.

Személyek: az előbbieik.

Idő: délután 4 óra.

Ludtollí jegyző: (fönláll helyéről s nagyot nyújtózkodik). A mai nap már annyit dolgoztunk, hogy szinte jólesnék utánna egy kis szórakozás, teszem szőlőhegyi kirándulás. Nemde jó lenne Bandi?

Bandi a pap jogász fia: Kérem én mindenre készen vagyok.

Sokatiró segédjegyző: Szőlőhegyre kimeni ily zord időben, az szinte lehetetlen, inkább itt folytassunk egy kis eszmecsérét

valamiről; például az új politikai pártok alakulásáról.

Ludtollí jegyző: Ha a politikáról akarunk beszélni, akkor a tisztelendő ur is átjöhetne, mert a politika terén községünkben ő az irányító.

Sokatiró segédjegyző: Bandi, menj át édes apádért.

Bandi: Majd a János át fut. Hívja át a tisztelendő urat János, de siessen.

Szeszszelélő János: (lassan ballag). Sietek kérem.

Verespartí tanító: (megszólal). Mig a tisztelendő ur át jön, pótolhatnánk.

(A pótlás megindul, eredmény 1 korona 86 fillér).

Szeszszelélő János: (bejön) Kérem a tisztelendő ur azonnal itt lesz.

(Megjegyzés: A tisztelendő ur végtelen barátságos ember, de kissé rátartós, szeret

átjárni a kaszinóba, de addig soha át nem jön, mig külön meg nem hívják).

Verespartí tanító: János, hozzon három liter bort.

Szeszszelélő János kisbiró: Igenis kérem (lassan el).

Szónoklati Gábor lelkes: (belép) Jó estét kívánok mindközönségesen. Nó, hogy vannak? (kezet fog).

Botos biró: Valahogy csak megvolnánk tisztelendő uram.

Ludtollí jegyző: Az új politikai pártok alakulásáról folytatunk kis eszmecsérét s nagyon szeretnénk hallani a tisztelendő ur véleményét.

Szónoklati Gábor: Hát kérem, ami azt illeti, ebben a dologban én sem vagyok egészen precedens.

Sokatiró segédjegyző: De a tisztelendő ur véleménye e téren sokkal irányítóbb a

hogya a fiatal párnak és azok szüleinek szerencse kívánataikat fejezzék ki, melyekhez a magunk részéről meleg és igaz szívvvel mi is csatlakozunk. Az esküvő után az ifju pár tengeri utra indult.

Kinevezés. Az első cs. kir. szabadalmazott Dunagőzhajózási Társaság igazgatósága a nagytétényi ügynöksége vezetőjét: *Schinszky Károly* urat, állomásfőnökké nevezte ki. A kiérdemelt előléptetéshez mi is sok szerencsét kívánva, gratulálunk!

Tüzeset Budafokon. Kedden este 7/4 óra tájban a Pacsirta utcában levő Baronavits-féle ház udvarán kigyuladt egy ól. A tűz állítólag úgy keletkezett, hogy egy hat éves kis leányt küldtek a szülei a sertéseket megetetni, akinek a gyertyájától Valahogy tüzet fogott az ól. Nagy szerencse, hogy szélcsendes idő volt, különben nagyobb baj is történhetett volna. Egy sertés öt malacczal azonban így is a lángok martaléka lett.

Bicskázás. W. Nándor és Sch. József budafoki legények hétfőn este beborozgatva ballagtak hazafelé. Utközben összevesztek és W. Nándor kést rántott elő és Sch. Józsefet oldalba szúrta. Négy cm. széles vágást ejtett a kés és a szurás a tüdőt is megsértette. A megszúrt legényt dr. Spitzer Gusztáv községi orvos részesítette első segélyben.

A művezetők bálja e hó 5-én folyt le a Schmidt Sebő-féle vendéglő helyiségeiben. Az igen sikerült multság szép erkölcsi és anyagi sikerrel járt.

Baleset Albertfalván. Egy épülő házról esett le Richter György napszámos olyan szerencsétlenül, hogy eltörte jobb lábát. Első segélyben dr. Taub Ferencz orvos részesi-

tette, azután pedig a fővárosi Szent Rókus-kórházba szállították a súlyosan sérült munkásembert.

A Budafoki Önszegélyző-Egylet m. sz. 13-án, vasárnap d. e. tartja saját helyiségében 4-ik rendes közgyűlését a következő nopirenddel: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A mérleg közzététele. 3. A felügyelő-tanács jelentése. 4. A felmentvény megszavazása. 5. A felügyelő-bizottság választása. 6. Az alapszabály módosítása. 7. Netaláni indítványok. Ha netalán a közgyűlés határozatképes nem lenne, úgy az 8 nap múlva, (1910. március 20) tekintet nélkül a megjelent tagok számára, fog megtartatni.

A budafoki lyceum szerdán este 8 órakor tartotta e szezonban utolsó estélyét, mikor is Kollerits Károly, a villamostársaság mérnöke tartott előadást a villamosság gyakorlati alkalmazásáról. Az előadó néhány érdekes kísérletet mutatott be, többek közt egy 300 gyertyafény erejű Wolfram-féle ivlámpát is. Vetített képek nem voltak s talán ez, meg a közelő tavasz okozta, hogy a hallgatók is a szokottnál csekélyebb számban jelentek meg. Az egyébként érdekes előadás 1/2 10 órakor ért véget.

A Budafoki Általános Ipartestület folyó évi március hó 13-án d. u. 3 órakor tartja a Wagner vendéglő helyiségében évi rendes közgyűlését, a következő tárgysorozattal: 1. Mult évi közgyűlési jegyzőkönyv felolvasása. 2. Évi jelentés. 3. 1909. évi zárszámadás megvizsgálása. 4. Behajtatlaná vált tagsági díjak leírása. 5. 1910. évi előirányzat megállapítása. 6. Elnök, előjárósági tagok és számvizsgálók megválasztása. 7. A közgyűlés előtt az elnökségnél legalább 3 nappal előbb netán beadott indítványok.

François Lajos újabb alapítványa. Ismét egy olyan hirről adhatunk számot,

mely mindenki szívéből a legmélyebb elismerés és tisztelet hangját váltja ki Budafoknak eme közbecsülésben álló polgára iránt. Ezuttal a községi tűzoltó intézmény fejlesztésére tett le 500 korona alapítványt a községi pénztárnál, mely összegnek közelebbi rendeltetése az alapítólevélben még ezután lesz megállapítva.

Villamosvilágítás Albertfalván. Hát Albertfalva is haladni akar Budafok után. Csak azután okuljon is ennek a kárán. Az albertfalvai községi képviselőtestület a legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a község belterületén a köz- és magánvilágítást bevezeteti. A községi előjáróság érintkezésbe lépett a Budafoki Villamossági Részvény-Társasággal, mely hajlandó vezetékhalózataát Albertfalva községre is kiterjeszteni. A község közvilágítása 25 darab, egymástól mintegy 50 méter távolságban fölállítandó izzólámpára van tervezve, még pedig oly módon, hogy fele a lámpáknak egész éjjel égni fog. Összehasonlításképpen fölemlítjük, hogy Budafokon a fő utcákban is 90—100 méter távolságra vannak egymástól az utcai villanylámpák. Ez pedig nem a mi „aljas rágalunk,” hanem a járási hivatalos lap megállapítása. Mi csak elhisszük neki.

A Budafoki Önkéntes Tűzoltótestület f. évi március hó 6-án tartotta a Polgári körben rendes évi közgyűlését François Lajos elnöklete alatt. A tisztikar jelentése után a közgyűlés nagy lelkesedéssel elnöknek egyhangulag François Lajost választotta meg. Majd szavazás útján megválasztották a tisztikart, mely következőképpen alakult: alelnök: Bossányi Gusztáv; titkár: Neidhart István; pénztárnok: Reitter József; parancsnok: Habermann Ferencz; szakaszparancsnok: Gross Miklós; szertáros: Steinschits Antal; orvos: dr. Spitzer Gusztáv; ellenőr: Koharich Arnold.

községi lakosságra nézve, mint bárkié, elvégre tehát kell, hogy nézetét kifejtse.

Szeszszelőlő János: (Közben megérkezik, s a Veresparti tanító által már ekkorra elkészített poharakba önt, közben maga is iszik). Tessék kérem inni!

Mind: (Az új politikai pártok kialakulására üritik poharaikat).

Szónoklati Gábor: Kérem! A mai viszonyok között jobb, ha az ember egyik párt tagjának sem vallja magát, bár én elvileg a Justh párt hive vagyok.

Sokatiró segédjegyző: Természetesen, mert a tisztelendő ur mindig a legellenzékibb pártok támogatója volt. Én pedig ellenkezőleg, a kormány mellett foglalok állást, s a mai viszonyok között kormány pártinak vallhatom magamat.

Szónoklati: Hogy lehetséges egy fiatal ember kormánypárti? Mi lesz belőle akkor, ha megöregszik? (Derűltség).

Bandi: Én pedig sem az előbbi véleményt nem osztom, sem az utóbbihoz nem csatlakozom, mert én Andrassy politikai programja mellé állok.

Szónoklati: Fiam! Hogy lehet valaki Andrassy politikai párján? Hiszen az se hideg, se meleg, nem huz sem az ellenzékhez sem a kormányhoz, náluk szilárd megállapodás nincs. (Erélyesen:) Ingadozik az egész párt, az egyének lassan kiválnak belőle, ki ide ki oda fog csatlakozni, s végül majd marad maga Andrassy egyedül, mint párt vezér, s lesz belőle is pártonkívüli, mint báró Bánffyól. Vagy tán föl is oszlottak már, mintha azt olvastam volna!

Bandi: Ép azért vagyok én Andrassy párti, mert így csatlakozhatom majd oda, a hova én akarok. (Derűltség).

Ludtoll: Mit szól különben tisztelendő

uram Khuen gróf öröklődéséhez? Vajjon fog-e boldogulni?

Szónoksati: Semmi szinalatt! (hévvel) Az nem lehet, mi nem engedjük, ép úgy meg fog bukni, mint megbukott a multban.

Sokatiró: Én pedig azt hiszem, hogy Khuen boldogulni fog, mert Tisza áll a háta mögött, s Khuent támogatja. A Hieronymi banketten is Khuenre mondott fölköszöntőt.

Szónoklati: Az kérem teljesen mindegy, Khuennek nem szabad érvényesülni. Azt mi nem engedjük.

Sokatiró: Majd engedni fogják a pártok.

Szónoklati: De kérem! Kik azok a pártok!? Azok mi vagyunk! (hévvel és erélyesen:) Mi a nép, az ország, a kiknek a kezében van a hatalom.

Bandi: Majd az a hatalom és lassan-lassan engedni fog.

Botos biró: De már abba én sem egyesülök bele.

Választottak még 16 tagu választmányt és 3 tagu számvizsgáló bizottságot és mindegyikbe 4 illetve 3 póttagot.

Panaszok a fehérvári-uti vám ellen.

A fehérvári-uti vámvonalnál különösen a reggeli órákban a forgalom olyan nagy, hogy a magánfogatoknak majdnem lehetetlenné válik a közlekedés, mert a fogyasztási adótárgyat képező árukat szállító teherkocsik gyakran annyira elzárják az utat és oly torlódást okoznak, hogy azokon keresztül alig lehet. Sokszor megtörténik, hogy valamely budapesti pályaudvar felé igyekvő fogat néhány félórát is kénytelen a sorompónál vesztegetni és az utas lekésik a vonatról. Másik baj az, hogy a vámbárczák körülbelül 20—30 lépésre az uttól váltandók, mialatt a magánfogat kocsisa vagy tulajdonosa kénytelen magára hagyni kocsiját az erős vasuti vagy villamos-és automobil-közlekedés között, amikor is a lovak megbokrosodva, nagy szerencsétlenséget okozhatnak. Ezek a vizsás állapotok nyomtatott, tetszés szerinti számban előre váltható vámbárczák kiadásával, esetleg évi általános összeg fizetésének megengedésével megszüntethetők lennének s különösen segítene a bajon az, ha a székesfőváros a fogyasztási adótárgyat nem szállító magánfogatok részére a budafoki utat megnyitná, ami nehézségekbe nem ütköznék.

Az albertfalvai madarászok. Holtschek József háztulajdonost tetten érte agilis csendőrségünk, amint lakása előtt hálóval és kaliczkával éneklő madarakat fogott, mely tilos mesterségét már régebb idő óta üzi. Most 19 madarat koboztak el tőle, amelyeket *Malovits* János albertfalvai főjegyző közbenjöttével tüstént el is eresztettek. Az eljárást az élelmes háziur ellen különben megindították.

Ludtolti: Mibe nem egyesül bíró uram?

Botos: Hát már abba, hogy a negyvennyolcztól én sem engedek.

Bandt: Csakhogy, akkor elébb le kell ám tenni azt a bírói botot bíró uram.

Veresparti: (A poharakba önt, s kínálja a vitatkozókat, maga elébb egygyel kiütített).

Szónoklati: (Koccintás után) Kérem! Össze kell tartani a nemzetnek, s ha mi nem engedünk, akkor meg lesz a mi kívánságunk mind valamennyi.

Ludtolti: Csakhogy ez a baj nálunk tisztelendő uram, hogy nincs összetartás, több a párt, mint az ember (Helyeslés).

Bandi: Hagyjuk félbe már ezt a politikai vitatkozást, az embérnek szinte fáj bele a feje.

Veresparti: Inkább poharazzunk! (Általános helyeslés)

Szónoklati: Jó, de holnap folytatjuk. (A vita be lett fejezve azzal a határozattal, hogy holnap délután 3 órakor újabb pótlás után folyt. köv).

—ab—er.

Öngyilkossági kísérlet. A. A. budafoki lakos 19 éves felesége e hó 4-én délután öngyilkosságot akart elkövetni és lügköldatot ivott. Szerencsére észrevették és gyorsan elhívták dr. Taub Ferencz községi orvost, kinek sikerült is az életuntat megmenteni. Ugyan mi vihet ily kétségbeesett lépésre egy 19 éves fiatal asszonyt? . . .

Betörés. A budafoki határban, a Haidefelé, két ömeretlen csavargó egy nyaralót feltört és onnan 200 korona értékű ágyneműt ellopott.

Olvasóinkhoz. Kérjük azon tisztelt olvasóinkat, kiknek január óta küldtük lapunkat s ők szivesek voltak azt elfogadni, hogy a csekély előfizetési díjat utalványon befizetni sziveskedjenek. Egyben közöljük, hogy olvasóink egy része kívánatának megfelelően, amint lehetséges lesz, valószínűleg a nyártól kezdve pár oldal német szövegű mellékletet is adunk. Árusítóinkat pedig kérjük, hogy minden sérelmet: fenyegetését, ijesztést azonnal tudomásunkra hozni sziveskedjenek, hogy a megtorló intézkedéseket folyamatba tehessek és a sajtó szabadságát mindenféle támadás ellen megvéddhessük. Végül szives elnézésüket kérjük, hogy néhány rovatunk helyszüke miatt a jövő számra maradt.

A budafoki állami polgári iskola 1848. márczius 15-ének emlékére e hó 15-én, kedden d. e. 10 órakor rendezi hazafias ünnepélyét a következő műsossal:

1. *Hymnus.* Éneklő az intézeti vegyeskar.
2. *Nemzeti dal.* Költemény Petőfi Sándortól. Szavalja Ambrózy Károly III. o. t.
3. *Alkalmi beszéd.* Tartja Mezey Lajos polg. isk. tanár.
4. *Honfidal.* Éneklő az intézeti vegyeskar.
5. *Márczius tizenöt.* Költemény Sas Edétől. Szavalja Klie Róza IV. oszt. t.
6. *Édes apám.* Költemény Szabolcska Mihálytól. Szavalja Drahos Lajos IV. o. t.
7. *Talpra magyar!* Éneklő az intézeti vegyeskar.
8. *Márczius 15-ike.* Költemény Fejes Istvántól. Szavalja Hegyi László IV. o. t.
9. *Rákóczi induló.* Költemény Farkas Imrétől. Szavalja Reiber Teréz IV. o. t.
10. *Szózat.* Éneklő az intézeti kar.

Az ünnepségre belépődíj nincs és a szülőket s érdeklődőket szivesen látja az igazgatóság.

Bellaagh Imre halála. Budafok községnek gyásza van: diszpolgára halt meg szerdán, e hó 9-én. E nagy halott Bellaagh Imre, ki 1861. óta szolgálta a vármegyét, az abszolút korszak időszakának kivételével, mint központi főszolgabíró, majd 1872. óta mint tisztii főügyész. Végigküzdötte a szabadságharcot s az 1848/49-es honvédegyetek országos központi választmányának másod-

elnöke s általában a honvédügyek lelke volt. Kitűnő ítélő képessége s nagy jártassága a közigazgatási ügyekben igen nagy tekintélyt szereztek részére a vármegyei életben. Budafokon kívül Ujpest város is diszpolgárává választotta. Közmondásos jótékonyágáért és és humánus gondolkozásáért pedig széles körben szerették és tisztelték. A vármegyei tisztikara szeretett „Imre bácsi“-jának temetésén testületileg vesz részt, halálát a vármegyei ház ormán gyászlobogó jelzi. Nagyszámu tisztelőin kívül két fia: Imre máv. főellenőr és László székesfővárosi felsőbb leányiskolai igazgató gyászolják. Temetése e hónap 12-én, szombaton, délután 3 órakor volt a kerepesi temető halottas-házából. A főváros tanácsa diszshelyet adományozott az elhunytnak, kinek családjához már eddig is nagyszámu részvétirat érkezett.

Márcziusi ünnepségek Nagytétényben. A nagytétényi iparoskör kedden 15-én este 7 órakor a Mehrwald-féle vendéglőben műsossal egybekötött márczius 15-iki ünnepséget rendez, utánna pedig társasvacsora lesz. Az 1 kor. 40 filléres teritékekre eddig kb. 200 aláíró jelentkezett. Dél előtt az iskolák fognak ünnepelni, este pedig még a Pentz-vendéglőben is lesz társasvacsora, ez azonban már műsor nélkül.

SPORT.

A magyar sportról.

Negyedszázaddal ezelőtt embersport fogalom alatt azokat az atlétikai versenyeket értették, melyeket a Magyar Atlétikai Klub az Orczy-kerti pályán rendezett. A torna-ünnepségek nem voltak sportversenyek, hanem tornászviadalok, melyeknek legfontosabb része a viadalt követő banquet, helyesebben az ivással, tósztokkal és vig nótázással egybekötött lakmározás volt. Biciklizés akkor még a kiváltságosok mulatsága, a korcsolyázás pedig jó multság és nem sport volt.

Uzásban csak *Szekrényessy* Kálmán mesekönyvbe való hőstetteit örökölte meg a sportmeséknek akkoriban naiv hiszékenységgel felült napisajtó. A vivás alatt magyar virtusnak megfelelő vagdalkozást értettek. Egyéb sportról alig esett szó.

Egy negyedszázad elegendő volt arra, hogy társadalmunknak egy új csportját alkossa meg az ember-sport fogalma, melynek ma már hatalmas szakirodalma van, százezrek érdeklődése és szórakozása van hozzácsatolva, s tudomást vett róla, sőt rend-

kivüli támogatásban részesíti a kormányhatalom is.

Hogy mit jelent a sport s milyen befolyással van a sport egy nemzet fejlődésére, arra nézve minden magyarzatnál és érvnél fényesebb bizonyítékot szolgáltat a világ első sportnemzetének, Angliának politikai és kulturális fejlődése. Évszázadok munkája készítette elő a nagy angol nemzet mai politikai hatalmát s az az ambíció, mely minden sportág fejlődésének mozgató ereje, évszázadokkal ezelőtt keltette fel az angol nemzet fiaiban a versengést a sport terén s ezzel kapcsolatban a kultura és politika mezején. Az angol volt az első a nyugateurópai nemzetek között, mely a „mens sana in corpore sano” ma már közhelylyé vált mondását vezérelvül fogadta s kormányhatalmi támogatással meg is valósította.

Nálunk csak évszázadok múltán vettek tudomást az emberi élet legfontosabb tartozékáról, a testnevelésnek az emberiség fejlődésére kiható fontos ügyéről. A tudomásul vételt t. i. attól a percztől kell számítani, amikor az államhatalom is megnyitotta pénztárcáját s kisebb-nagyobb összeggel támogatta a sportügyeket. Mert a sportot nálunk már igen régen ismerik. A Nemzeti Torna Egyesület már közel egy félszadéve honosította meg a sportot, melyet tornának nevezett s a világerő sem nevezte volna azt el sportnak. A Magyar Athletikai Klub volt az első, mely atletikának szabadabb gondolkodás szerinti kultiválását vonta be működésének keretébe. E működés sokáig a M. A. K. privát mulatsága volt. Az Orczy-kerti versenyeken kevés, de válogatott közönség vett tudomást a magyar ember-sport létezéséről s évente kétizben elszórakozott a jockeydresszekbe bujt atleták versengésén. Persze a konkurrenzia akkor nem volt nagy s mindig előre meg lehetett jósolni, hogy ki fog győzni. Sőt a beavatottak azt is tudták, hogy ki volt kijelölve győztesnek. Jött aztán egy újabb korszak, amikor ez a privát mulatság megszűnt, a mikor már nem csak a sportágrárok, hanem a merkantilok is hangoztatni kezdték, hogy „mens sana stb.” Alakultak csoportok, majd egyesületek, körök, melyek szintén atletizálni kezdtek, s amikor az első országos atletikai verseny lezajlott, ténynyé vált az angol szabadtéri sportok bevonulása a magyar társadalomba. Amikor már jól kiattetizáltuk magunkat, kezdtünk uszni, evezni, tenniszezni, vivni, komolyan biciklizni és korcsolyázni s kevesebbet tornászni. Athén, Bécsből, Berlinből, Boroszlóából, Frankfurtból, Prágából stb. európai sport-metropolisokból telegrammok érkeztek, melyek egy magyar atléta, evezős vagy uszó győzelméről regéltek. A magyar ujságot olvasó publikum átfutott ezeken a hireken s nem igen jött izgalomba. Akkor ugyanis nem nagyon érdekelte, mert czirkuszi mulatságot

látott benne. Nem is igen vett tudomást a sportról addig, míg harcziás nyilatkozatok nem jelentek meg az ujságokban, hogy a Magyar Athletikai Klub miért bojkottálta a Budapesti Tornászklubot s miért haragszik a Magyar Testgyakorlók Köre az atlétákra, vagy a Neptun E. E. a Duna E. E.-re.

(Folyt. köv.)

FEJTÖRŐ.

I.

a yám . . .

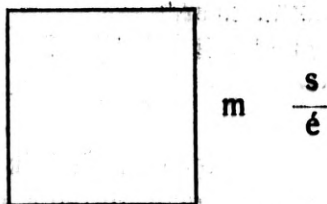
Megfejtése egy népdal első sora.

II.

& ész & ész & ész	R ő R ő
& ész & ész	R ő
& ész & ész & ész	R ő R ő

Mi ez?

III.

Megfejtése: egy közismert dal kezdete.

Tudnivalók:

1. Megfejtési határidő: 1910 március 20.
2. A megfejtések a szerkesztőség címére nyílt levelezőlapra küldendők be.
3. A legalább két rejtvényt helyesen megfejtők között — öt üveg finom pezsgőt — sorsolunk ki.
4. A megfejtéseket, megfejtők és a nyertes nevét lapunk 12-ik számában közöljük.
5. A pályázatban csak lapunk előfizetői vehetnek részt.

A nyolczadik számban közölt rejtvények megfejtése:

- I. Földig.
- II. Fekete gyémántok.
- III. Történelem.

Helyesen megfejtették: Nagy István, Imre Sándor, Albert Dezsőné, dr. Bakos Gyuláné, Deutsch Katalin és özv. Kovács Andrásné, kinek, mint nyertesnek, a kisorsolt nyereményt: Budapest, IX., Marton-utca 33. sz. lakására már el is küldtünk.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. Budapest. Köszönjük, egyelőre nem lehet.
—ab—er Soponya. Kérjük a folytatást és —ha lehet — valami husvéti cikket, politika nélkül.

Budafok-Tétényi Lapok.

Ezennel előfizetést nyitunk a „Budafok-Tétényi Lapok”-ra. Kérjük Budafok, Nagycsók, Kistétény, Albertfalva, a Baross Gábortelep, Érd, Sósót, Szentpéter, Budaörs, Kőérberék, Bia, Torbágy és Martonvásár azon intelligens közönségét, mely szükségét érzi egy modern hetilap fennállásának: legyen szives saját érdekében előfizetni.

Belmunkatársaink:

Anders Ramsay, Farkas Emőd, Feleki Sándor, Hajdu Endre, Heymann Károly, dr. Kiss Pál, Margitay Béla, Óhegyi Gyula, Péchy Erzsike, dr. Rosenberg Zoltán, Kovács Ottó, eöri Szabó Ernő, Váray Kálmán.

Nem egy ember vállalkozása ez a lap egyesült erővel fogott össze több hivatásos és nem hivatásos író, hírlapíró és szakíró, hogy olyan lapot adjon a budafokvidéki közönség kezébe, mely messze felülálljon a vidéki lapok átlagos niveaujának. Ezt a lapot lekenyerezni, elhallgattatni, megfizetni, megvenni vagy terrorizálni nem lehet. A kormánytól, pártoktól, községektől és egyénektől teljesen függetlenül szolgálja ez a lap az igazságot és a közérdeket még akkor is, ha az némely egyéneknek kellemetlen volna.

Helyi lapra nagy szüksége van a közönségnek, hiszen a helyi érdeket a fővárosi nagy lapok nem szolgálhatják eléggé. De pótolni fogja lapunk a napilapot is, amennyiben essay és szemleszerű összefoglalásban utóbb ösmertetni fogja az elmúlt hét fontosabb eseményét úgy, hogy mint kortörténeti forrásmunka, ne csak pillanatnyi, hanem maradandó becsü tára legyen e lap az általános hírszolgálatnak s a budafokvidéki társadalom speciális életének. Tizenhat oldal terjedelmű lesz a lap rendszeren, most még csak azért nem tudjuk ezt betartani, mert nem találtunk megfelelő nyomdára.

Politikai rovatunk számára több kiváló notabilitás közreműködése van biztosítva, bár egyelőre csak a világpolitika általános helyzetét akarjuk olvasóink számára megvilágítani. E mellett a budafokvidéki közügyek ismertetése, tervek nyilvánossá tétele, megvilágítása, megbeszélése, a községi közigazgatás figyelmes szemlélete, bírálata, más községek közigazgatásával való okszerű összehasonlítása és mérlegelése, szóval a a közjólét fejlesztése és a közélet megfigyelése lesz a mi fő fel-

adatunk. Helyet adunk lapunkban minden tárgyilagosságnak és ellenvéleménynek, a döntést pedig fenntartjuk a kialakult véleménynyel bíró nagy közönségnek.

Rovatainkban röviden megemlékezünk minden maradandóbb értékű érdekes eseményről. Regényeinket neves külföldi írók írják, első regényünk, melynek elejét ujonnan belépő előfizetőinknek kívánatukra készséggel megküldünk, Budafok környékén játszik s egy elrejtett kincsről szól. Hogy érdekesebbé tegyük a dolgot: elásattunk egy helyen 10 aranyat, a regényfolytatásokban erre célzás lesz s ha a figyelmes olvasó keresni fogja, egy kis szerencsével rá akadhat. Ha nem úgy a regény befejezésekor az aranyakat egyik község szegényalapjának fogjuk kifizetni.

A saisonban közölni fogjuk a közeli lát-nivalókat, szórakozó és kirándulóhelyeket, ingyenesen közvetíteni fogjuk a bérbeadó lakásokat, nyilván tartjuk a helyi ipart és kereskedelmet, az országos híru budafoki borkereskedelem fejlesztése érdekében terjeszteni fogjuk lapunkat a bel- és külföldi borpiacokon.

Mindezekon kívül egyéb dolgokban is szolgálatára fogunk állani közönségünknek. A tavaszra kölcsönkönyvtárat és olvasótermet rendezzünk be, mely minden modern segéd-eszközzel, telefonnal stb. fel lesz szerelve. Ha szükség lesz a kérdések szakszerű megbeszélése végett: felolvasásokat, gyűléseket fogunk rendezni s alkalmas helyen a tavasztól kezdve mesedélutánokat fogunk tartani közönségünk apró gyermekeinek szórakoztatására.

Személyes polémiákat sohasem folytatunk, hanem e lap mindig a közért fog küzdeni. A közérdek pedig minden ember. Aki tehát e lapot támogatja, olvassa, terjeszti: a köznek tesz szolgálatot és így a saját érdekét is szolgálja. A közönségen a sor, hogy módot adjon terveink beváltására. Bizunk benne, hogy nem fog csalatkozni.

Előfizetési áraink a lap czimoldalán olvashatók. Lapunkból készséggel küldünk mutatványszámot, megrendelni pedig vagy postai uton, vagy elárusítóink útján lehet, előfizetési díjat is kizárólag ezek vehetnek fel.

A „Budafok-Tétényi Lapok“
kiadóhivatala.

REGÉNY.

A Pál-utcai rejtély.

Irta: Conen Doyle.

Angolból fordította: Péchy Erzsike.

(10)

XIV. fejezet.

Reggel 7 órakor, mikor a Hoffmann villában bevégezte a kertész az őszirózsák öntözését: csodálkozva látta, hogy gazdája még nem jött ki. Pedig máskor már künn szokott ilyenkor sétálni, sütkérezve az őszi napsugárban.

Hanem az egyszerű ember is tud ám gondolkodni.

— Tegnap volt a lakodalom. A gróf sokáig fenn volt, kimerült, kifáradt. Bizonyosan most alszik. Hát csak hadd aludjék szegény . . .

Délfelé azután emberünk is megsokalta a gróf alvását. Odament a villa egyetlen bejáróhoz s kopogtatott az ajtón.

Semmi felelet.

Aztán sorra járta az ablakokat. Hallgatózott.

A belülről leeresztett vasredőnyökön nem hallzik ki semmi nesz.

— Már most mit csináljon?

Elkezdte gyöngén kopogtatni az ablakot. Hiába.

Öklével üt rá nagyokat. Betörik az üveg, megvérzi a kezét; nagyot zörrenik a vasredőny. Kihallik az utczára is, de a bezárt ablak csak zárva marad.

Azután egy elvirított rózsza mellől huz ki egy karót. És azzal veri a redőnyt. Semmi eredmény.

Ekkor már félni kezd.

— Mi van a méltóságos urral? Valami baja lesz; talán elájult — vagy szent Isten, talán megütötte a szél. Talán meg is halt?

Kiszalad az utczára. A szomszédban egy lakatos műhely van. Oda bemegy.

— Adjon Isten!

— Adjon Isten! No, mi baj? Honnét olyan lélekszakadva?

— Hazulról. Baj van. Valami baj van. Az öreg még nem jött ki reggel óta. Be van zárva minden. Ajtó, ablakok. Kopogtam, zörögtem, mindhiába.

— Talán elaludt a gróf. Az éjjel sokáig fenn volt. Hanem azért fölnyitathatjuk a lakását. Hanem talán egy rendőrt kellene hozni a városházáról . . .

A lakatosnak volt egy kis leánya, azt el is küldte a város házára rendőrért. Félóra mulva visszajött a leányka, azzal a válasszal, hogy ha rendőr kell, adjanak be egy koro-

nás bélyeggel ellátott kérvényt s majd arra kapnak — talán már holnap.

Erre azután nem volt mit tenni, a kertész maga loholt be a városházára, ahol a rendőrség is volt. Persze, még a kapuban föltartóztatták.

— Hová megy?

— A rendőrséget keresem.

— Jöjjön kilencz órakor. Még nincs hivatalos óra.

— De kérem, nagyon sürgős a dolog.

— Ha sürgős, adjon be kérvényt, egy másik kérvényben pedig kérje az első kérvény soronkívüli elintézését a polgármester urtól.

— De bocsánatot kérek, ez így három napig is eltart . . .

— Hát azt hiszi, hogy egyéb dolgunk sincs, mint a maga ügyeit elintézni?

— Bocsánatot kérek, de én azt hittem, hogy egy városban már gyorsabban intézik az ember dolgát.

— Maga ne higgyen semmit. Ez már így van emberemlékezet óta.

Tíz órakor azután kezdtek szállingózni be a hivatalnokok s emberünk is bejutott nagynehezen az „inspekciós“ rendőrszobába. Ott azután újra előállt kérésével.

A rendőrtiszt ur azonban rossz kedvében volt.

— Hát azt hiszi maga, hogy mi egyébre valók se vagyunk, minthogy ébresztő-órái legyünk elszunyókált uraságoknak?

— De bocsánatot kérek . . .

— Megbocsátok. Hanem most már menjen.

— De kérem, ez egy igen fontos dolog. Különben is adófizető polgár vagyok. Hát egy kicsit több figyelembe vehetnék az urak a kérésemet . . .

Erre aztán fölcsettant a rendőrtiszt ur.

— Mit, még erőszakoskodik? Erőszakot akar elkövetni a rendőrségen? Nincs megelégedve? Száz év óta így van és száz év óta senki se mert egy szót se szólni s most maga beszél?

Rámutatott a falra, ahol egy diszmagyar-ruhás öreg ur arcsképe volt.

— Látja ki lógg ott? Tudja ki van oda akasztva? Az a néhai nagy Máklessy, a városunk rendőrsége szervezőjének arcsképe. Hát én erre esküszöm magának, hogy becsukatom, ha sokáig alkalmatlankodik itt nekem és el nem hordja magát. Van nekem sokkal fontosabb dolgom, mint a maga nagy-képi fecsegését hallgatni!

Erre azután elszelelt a kertész. A derék ur pedig az íróasztal fiókból kivett egy üveget, nagyott ivott belőle, újból eldugta, azután becsukván belülről az ajtót, csöndesen szunyókálni kezdett.

Ami hivatalosan annyit jelent, hogy: iratok tanulmányozása . . .

XV. fejezet.

Tizenegy óra felé visszaért a kertész, de a villa még akkor is néma volt. Áthivta hát a szomszédból a lakatost és nagy fáradtsággal fölnyitották az előcsarnok ajtaját.

Ott nem volt senki, csak a büzös, rossz levegő csapta meg az orrukat.

Az előcsarnokból nyílt egy előszoba. Ott se találtak senkit.

A harmadik, negyedik szoba is üres volt. Sorba fölhúzták a vasredőnyöket és fölnyitották az ablakokat.

Az ötödik szoba volt Hoffmann dolgozószobája. A kulcslyukon világosság szűrődött ki; belül még égett a villany.

Kopogtattak. Semmi válasz.

Benyitottak.

Senki.

A lakatos megkerüli az asztalt, hogy itt ablakot nyisson. Akkor észreveszi a földönheverő holttestet.

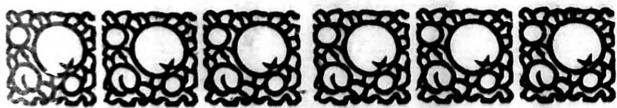
— Isten segits! Mi történt a méltóságos urral?

S a két ember ijedten térdepel le, hogy felemeljék Hoffmann. De mikor hozzáérnek, még rémültebben ugranak fel. A test már egészen hideg.

— Meghalt a méltóságos ur!

S az öreg kertész zokogva borult az egyik karszékbe . . .

(folyt. köv.)

A „Budafoki Erzsébetkör“ megalakulása.

Budafok e legújabb egyesülete f. évi márczius hó 7-én, tartotta alakuló ülését a budafoki állami polgári iskola tornacsarnokában. Miután François Lajos üdvözölte a szép számban jelenteket, Mihalik Sándor állami polgári iskolai igazgató ismertette a megalakítandó kör célját és a megalakulandó alapszabályok irányadó elveit. E szerint a kör célja nagyobb agitáció útján az Erzsébet menedékház minél előbb való megvalósítása s a benne vallás- és nemzetiségi különbség nélkül elhelyezendő aggok és elhagyott gyermekek számára ágyalapítványok gyűjtése, hogy lakói otthont, teljes ellátást, a gyermekek nevelést is kapjanak. Az

egybegyültek az előadó javaslatait egyhangulag elfogadták és az alapszabályok kidolgozására Mihalik Sándor, François Lajos, Bossányi Gusztáv, dr. Spitzer Gustáv, Filó Géza és Noszkay Jánosból álló bizottságot küldtek ki. Miután a kört megalakultnak nyilvánították az ügyek továbbvitelére ideiglenes tisztikart választottak.

Elnök lett az ügy eddigi propagálója: François Lajos alelnökök: Mihalik Sándor és Bossányi Gusztáv. Titkárok: Limbeck Béla és Pósch János. Pénztáros: Ritter István. Ellenőrök: Reitter József és Noszkay János. A következő közgyűlés a részletesen kidolgozott alapszabályokat fogja már tárgyalni. Miután az elnök még rövid programot adott: mindent elkövetni, hogy a menedékház alapkövet mielőbb le lehessen tenni, az első gyűlés lelkesedéssel osztott széjjel. A jelen voltak mind belépők részint alapító, részint rendes tagoknak. Az alapító-tagok egyszersmindenkorra 100 koronát (4 éves részletben), a rendes tagok évi 4 a pártoló tagok évi 2 koronát fizetnek tagsági díj. Tekintve a kör igazán nemes, humánus célját, hogy jelen társadalmunkban duló sok szenvedés enyhítéséhez, sok keserű könny felszárításához akar hozzájárulni, igazán nagyon kívánatos, hogy mindenki aki teheti tagul lépjen be.

Szt.-Lukácsfürdő téli és nyári gyógyhely.

Csúsz, kőszvény ellen az iszapfürdők, soványításra a gőzfürdő, testedzésre az uszoda és napfürdő, étvágy és emésztés javítására a KRISTÁLY forrásásványviz a legjobb.

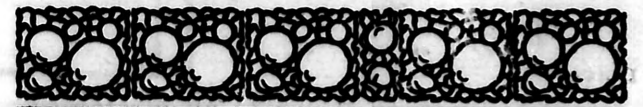
Szt.-LU.ÁCSFÜRDŐ téli és nyári gyógyhely BUDÁN.

Gépmester tanonc

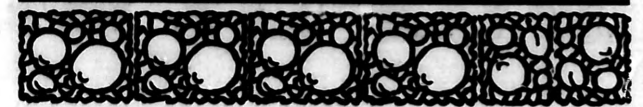
fizetéssel azonnal
.. felvétetik ..

Kohn és Grünhut Könyvnyomdája,
Budapest, VIII., Aggeleki-utca 10.

Nagy borpince kiadó vagy eladó.
Felvilágosítást:
Budafok, Hosszu-utca 13. sz. a. adnak.

Kárpitos tanonc
fizetéssel azonnal felvétetik
Bpest, VI., Teréz-körut 39.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban.

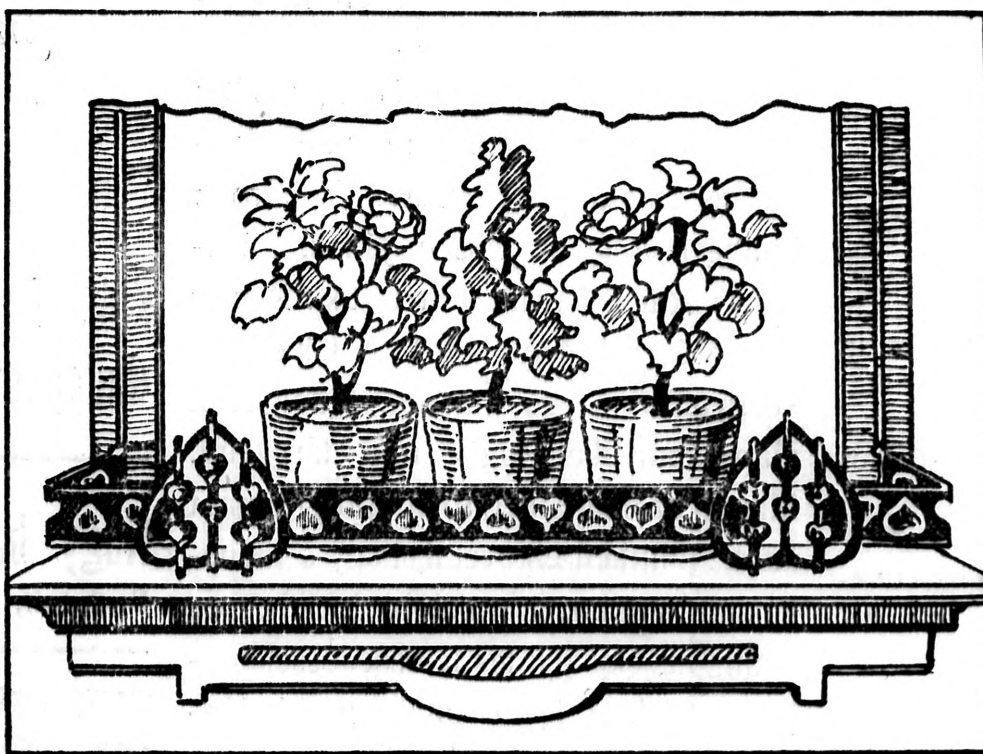

Schmidt -féle törv. védett szabályozható virágrács

Izlésesen festve.

Ára **5** kor.

Diszét képezi az ablaknak és alkalmazhatósága fel-tűnő .. .. .

Izlésesen festve.

Ára **5** kor.

Kapható Schmidt Bernát Fia Budapest, VI., Szondy-u. 64.

BUDAFOK-TÉTÉNYI LAPOK

POLITIKAI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Főszerkesztő: Dr. Fürth Béla. Felelős szerkesztő: Dr. Lukács Imre.

Főmunkatárs: Dr. Szterényi Gyula.

Előfizetési ára: Egy évre 5 korona. Félévre 2 korona 50 fillér.

Egyes szám ára 10 fillér.

MUNKATÁRSÁK:

Anders Ramsay
Farkas Emőd
Feleki Sándor

Hajdu Endre
Heymann Károly

Margitai Béla
Péchy Erzsike
eöri Szabó Ernő

GYOMORBAJOSOK FIGYELMÉBE!

Ne vonakodjék, hanem hozassa fogsorait rendbe a 20 év óta fennálló

KROJANKA-féle fogműteremben

(Atelier de confiance.)

Angol légnymatu, könnyen megszokható és rágáshoz azonnal használható fogak és fogsorok készítése.
Fogkoronák és hidak készítése szavatolt tiszta tallérraranyból.

BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 17. SZÁM. (Barcsay-utca sarok.)

TELEFON 55-16.

Reichenberger

□ Károly □

réz- és ércműgyáros

Budapest, VIII.,
Kender-u. 34.

TELEFON 55-16.

Az Első Budafoki Önálló Keresztény Fogyasztási Szövetkezet

Budafok, Kereszt-utca 3. szám.

Ajánlja dusan felszerelt első minőségű áruaktárát.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás

mindennemű fűszer, gyarmatáru és háztartási
cikkekből.

Kivonat az árjegyzékből:

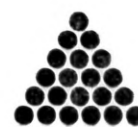
Fehér bor literje 60 fillér, siller bor literje 50 fillér, a tagok saját termése. Liszt, Haggemacher-féle: 0, 1 kilo 46 fillér, 1, 1 kilo 45 fillér, 2, 1 kilo 44 fillér, 3, 1 kilo 43 fillér, 4, 1 kilo 42 fillér. Tojás, I. rendű 3 db. 20 fill. Petroleum, I. rendű, literje 22 fillér. Fa, I. rendű, □ m. 7-50 kor. és 8-50 kor. I. rendű porosz-szén mm. 3-80 kor. — Házhöz szállítva mm.-ként 20 fillérrel több.

Az eredeti porosz szállítólevél
üzletünkben megtekinthető.

Takarmányliszt 1 kilogramm 16 fillér, korpá 1 kilogramm 12 fillér.

Legjobb minőségű likőrök, konyak, pálinkák, tea, rum és kétszersült.
Naponta friss pörköltkávé. — Nagyobb rendeléseket kívánatra ingyen
házhöz szállítunk.

Elvállal minden e
szakmába vágó
munkák teljesítését.

Ehrenwald Aladár

kárpitos és diszító

Budapest, VI., Teréz-körut 39.

Az 1906. évi milánói
kiállításon oklevéllel
.. .. kitüntetve .. ..

Legjobb és legegészségesebb szivarkahüvely a

RIZ LABIN 1000 DARAB
(10 doboz.)
2 KORONA.

7000 egy postacsomag. — Franco szállítás. — Visszonteladónak engedmény.

MEGRENDELHETŐ: KOHN ÉS GRÜNHUT
BUDAPEST, VIII. KER., AGGTELEKI-UTCA 10. SZÁM.

Izléses

és modern nyomtatványokat szállít

Kohn és Grünhut

Könyvnyomda. Papirzacskógyár. Papirnagykereskedés

Budapest, Aggteleki-utca 10.

védjegy.

védjegy.

Tölthető toll „Füllfeder“

a legjobb gyártmány 1 kor.-tól egész 12 koronáig darabja.

MEGRENDELHETŐ: KOHN ÉS GRÜNHUT

PAPIRNAGYKERESKEDÉSÉBEN

BUDAPEST, VIII. KER., AGGTELEKI-UTCA 10. SZÁM.